

ปราชญ์ชาวบ้านด้านหัตถกรรม

ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อ - สกุล : นางบุญเสาร์ อุ่นผูก   วันเดือนปีเกิด : วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๓   อายุ ๗๑ ปี
การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔   ประกอบอาชีพ : ทอผ้าไทลื้อ
ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๑๔๓ หมู่ที่ ๑ ชุมชนบ้านกล้วยหลวง ตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
เบอร์โทรศัพท์ : ๐๖๓-๖๔๘๗๒๔๖

ผลงาน

การทำตุ้มไชยและตุ้มไส้หมู

การถ่ายทอดผลงาน

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สานิตและสอนการทำตุ้มไชยแก่กลุ่มแม่บ้านชุมชนบ้านกล้วยหลวง หมู่ที่ ๑ ตำบลกล้วยแพะ ประมาณ ๒๐ คน
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ สานิตและสอนการทำตุ้มไชยและตุ้มไส้หมูแก่ประชาชนในชุมชนบ้านกล้วยหลวง หมู่ที่ ๑ ตำบลกล้วยแพะ ในงานประเพณีทอดกฐินของชุมชนบ้านกล้วยหลวง

ภูมิปัญญา : การทำตุงไชย

ที่มาภูมิปัญญา

นางบุญเสาร์ อุ่นผูก หรือ ยายเสาร์ แต่เดิมครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่ - ทำนา เมื่อยายเสาร์เรียนจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ไม่ได้ศึกษาต่อ จึงได้ไปช่วยครอบครัวทำไร่ - ทำนา และทอผ้าไทลื้อเรื่อยมา สำหรับภูมิปัญญาการทำตุงไชยนั้น เมื่อครั้งเป็นเด็กหากที่วัดมีกิจกรรมงานบุญต่างๆ ยายเสาร์มักจะติดตามบิดา - มารดาไปช่วยงานที่วัดบ่อยครั้ง ทำให้ได้เรียนรู้วิธีการทำตุงล้านนา ได้แก่ ตุงไชยและตุงไส้หมูจากผู้เฒ่าผู้แก่ และคนที่มาช่วยงาน จากนั้นเมื่อมีกิจกรรมงานบุญที่สำคัญของวัด ยายเสาร์จึงได้ไปช่วยและฝึกหัดทำตุงเรื่อยมาจนชำนาญถึงปัจจุบัน

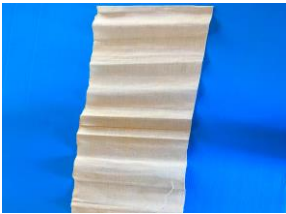
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

๑. ผ้าทำตุง ขนาดกว้าง ๒๐ ซม. ยาว ๒.๕ เมตร	
๒. กระดาษเงิน - กระดาษทอง	
๓. ไม้คานตุง	
๔. กรรไกร , กาว , เชือกห้อยตุง	
๕. เข็มและด้าย	
๖. ลูกปัดและม้วนกระดาษเงิน - ทอง	

ขั้นตอนการทำ

การทำตุ้งโฮย มีขั้นตอน ดังนี้

๑. นำผ้าตุ้งมาตัดความยาวตามที่ต้องการ ซึ่งปกติส่วนใหญ่มักจะใช้ผ้าตุ้งขนาดกว้างประมาณ ๓๐ - ๔๐ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๒ - ๓ เมตร จากนั้นตัดกระดาษเงิน - ทองหน้ากว้างประมาณ ๑ นิ้ว พับแบ่งครึ่งนำไปทากาวให้ทั่ว แล้วนำไปติดตกแต่งขอบตุ้งโฮย

๒. นำไม้คานตุ้งผ้าซีกเหลือส่วนปลายไว้ข้างหนึ่งมาเสียบตกแต่งที่หัวผ้าตุ้งและนำกระดาษเงิน - ทอง ทากาวให้ทั่ว แล้วติดทับบนไม้คานตุ้งทั้ง ๒ ด้าน

๓. จัดเตรียมอุปกรณ์ตกแต่งตุ้งโฮย โดยนำกระดาษเงิน - ทอง มาตัดเป็นรูปดอกไม้ - ลวดลายไทยแบบต่างๆ พร้อมทั้ง นำเข็มและด้ายร้อยลูกปัดและม้วนกระดาษเงิน - ทอง เพื่อใช้สำหรับตกแต่งตุ้งโฮย

๔. ตกแต่งตุ้งโฮยให้สวยงามและนำเชือกมัดห้อยหัวตุ้ง พร้อมนำไปใช้ในกิจกรรม

